

Pere Navarro, en la informació detallada que va proporcionar sobre els inventaris onomàstics, des del 2005 fins als nostres dies, del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, hi va incloure les Garrigues, per proximitat geogràfica i continuïtat paisatgística i de termes municipals en alguns casos. Les taules i mapes especificaven les localitats inventariades, els estudis duts a terme per comarques, els que encara estan en curs, els autors, les dates de publicació... Darrere el devesall de dades s'hi endevinava la coordinació de la tasca començada per Amigó i continuada per una munió de seguidors, que, malgrat els entrebancs sovintejats, la tiren endavant.

Cap a dos quarts d'una, com estava previst, van acabar els ponents. Pel que fa al torn de paraules, ens quedem amb la intervenció de Cosme Aguiló, membre de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, que va recordar quan trucava a Ramon Amigó, suposem que des del seu Santanyí natal, i s'hi adreçava fent, més o menys, així: «És aquí l'estat major de l'onomàstica d'aquest país?». La resposta que n'obtenia anava sempre carregada de saviesa, i l'assessorament, acompanyat de bonhomia.

Rosa M. ANGLÈS
Societat d'Onomàstica

Cicle de conferències «La toponímia en Aragón, un mar de sensaciones» (Saragossa, abril - maig del 2025). — Entre el 29 d'abril i el 27 de maig de 2025 va tenir lloc, a la Sala de Graus de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Saragossa, el cicle de conferències «La toponímia en Aragón, un mar de sensaciones», organitzat en el marc del projecte d'investigació Toponímia en Aragón, Cantabria y La Rioja (TOPACALAR), subprojecte del *Toponomasticon Hispaniae* (<<https://toponhisp.org/>>), un ambiciós projecte que des de 2022 promou l'estudi de la toponímia peninsular i insular d'Espanya i Portugal.

Amb motiu de la finalització del primer període de recerca, el cicle va oferir un conjunt de conferències de caràcter divulgatiu, adreçades a tota mena de públic, amb l'objectiu de compartir metodologies, reflexions i resultats vinculats a l'estudi dels noms de lloc.

El Dr. Giralt, responsable de l'organització del cicle, en va fer la inauguració, tot posant en context l'activitat dins del marc general del projecte de recerca i presentant als assistents el portal web del projecte, un espai que recull una àmplia informació sobre els objectius, l'equip investigador, les línies de treball i els materials disponibles. La sessió inaugural del 29 d'abril va obrir-se amb la intervenció del Dr. Javier Terrado, de la Universitat de Lleida, qui va oferir una exposició centrada en els aspectes metodològics fonamentals per a l'estudi de la toponímia. Amb el títol «La toponímia, fuente de informaciones y satisfacciones», Javier Terrado va desgranar els passos clau per aproximar-se científicament als noms de lloc, posant de manifest com n'és d'important el context geogràfic, històric i lingüístic per a una interpretació adequada. A més, va destacar la rellevància de l'estudi de l'antroponímia i de la documentació històrica per entendre l'evolució i la història del topònim en qüestió. Tot seguit, també el professor de la Universitat de Lleida Carlos Rizos va oferir una ponència titulada «Toponímia ribagorçana. Un caso práctico», en què va aplicar els principis teòrics a l'estudi de la toponímia de la Ribagorça sobre aquest territori. El doctor Rizos va fer un repàs dels diferents estudis realitzats sobre aquest territori i les seves localitats, oferint una panoràmica rigorosa i detallada.

El 13 de maig va tenir lloc la segona sessió, dedicada a aprofundir en la dimensió històrica de la toponímia aragonesa. El Dr. José Luis Ramírez (Universidad de Cantabria) va centrar la seva intervenció en l'època preromana amb la conferència «Los topónimos prerromanos en Aragón: filiación lingüística y pervivencia actual». Va exposar la filiació incerta d'alguns noms antics i va subratllar la necessitat d'aplicar el mètode historicocomparatiu per intentar desxifrar-ne l'origen i les possibles connexions amb diverses llengües.

Tot seguit, el Dr. Patxi Salaberri (Universidad Pública de Navarra) va defensar, a partir de les evidències toponímiques, la presència històrica de l'èuscar en zones del Pirineu aragonès. En la seva

conferència «El euskera en el Pirineo (aragonés). Lo que la toponimia nos dice», va remarcar la importància de conèixer la toponímia basca, la seva idiosincràsia i els trets característics que la defineixen, com ara l'estructura habitual dels topònims en aquesta llengua.

El cicle va cloure el 27 de maig amb dues conferències centrades en la complexitat i la projecció dels noms de lloc. El Dr. Javier Giralt (Universitat de Saragossa) va oferir «Lo que la toponimia esconde en Aragón», una anàlisi centrada en la transparència aparent dels topònims i en la idea que la interpretació més evident no sempre és l'encertada. A través d'exemples de noms de lloc que han cridat l'atenció dels mitjans de comunicació pel seu caràcter singular, Javier Giralt va evidenciar la necessitat de valorar les etimologies amb cura i d'analitzar els mots amb rigor filològic.

Finalment, el Dr. Emili Casanova (Universitat de València) va tancar el cicle amb una intervenció que traspassava fronteres lingüístiques i culturals: «Aragón en Valencia a través de la antroponimia», en què va posar en relleu la notable presència d'aragonesos en terres valencianes i la petjada que aquesta presència ha deixat en els noms de persona.

El cicle, concebut com una activitat de divulgació científica, va permetre reunir especialistes de diverses universitats i àmbits filològics amb la idea de reforçar la xarxa de recerca del projecte *Toponomasticon Hispaniae* i afavorir-ne la difusió més enllà de l'àmbit estrictament acadèmic. La qualitat de les intervencions i l'interès suscitat entre el públic van evidenciar la vitalitat de la recerca toponímica i el seu potencial per a explicar, a partir de l'origen dels noms de lloc, històries compartides, identitats col·lectives i configuracions del paisatge.

El cicle «La toponimia en Aragón, un mar de sensaciones» ha contribuït a enfortir la dimensió pública del projecte d'investigació i ha posat en valor, mitjançant una proposta científica i alhora accessible, la riquesa de l'estudi toponímic. La bona acollida del públic i l'interès generat al voltant de cada sessió són indicadors clars de la vitalitat d'aquest camp de recerca i de la necessitat de continuar aprofundint en les connexions entre llengua i territori.

Katia BENAIGES
Universidad de Zaragoza

«El mirandès: cruïlla romànica de l'occident peninsular» (Barcelona, 12 de maig del 2025). — La Sala de Professors de la Facultat de Filologia i Comunicació de la Universitat de Barcelona va acollir, el 12 de maig de 2025, una trobada científica dedicada al mirandès, llengua romànica de bressol asturleonès que es parla a les terres portugueses de Miranda del Douro, als confins de la Romània Occidental. Aquesta jornada, organitzada pel sempre infatigable José Enrique Gargallo Gil, va comptar amb quatre ponències que versaven sobre aspectes diversos —de caire lingüístic i literari— del mirandès, i cadascuna d'elles va ser pronunciada en una llengua romànica diferent, en el que va ser un homenatge improvisat, però encisador, a la diversitat lingüística. Així, es va encetar la jornada amb la intervenció en castellà d'Alberto Gómez Bautista, titulada «La lengua mirandesa en la encrucijada: balance y expectativas». A continuació, Carlos Ferreira va prendre la paraula, en mirandès, per parlar de «Amadeu Ferreira: l caso más sério de la escrita an llengua mirandesa». Després, José Enrique Gargallo Gil i Joan Fontana i Tous oferiren, en català, un recorregut pels «Refrans del calendari i meteorològics en mirandes». Finalment, Claudia Elena Menéndez Fernández tancà la trobada amb una presentació, en asturià, dels «Paralelismos léxicos nos datos asturianos y mirandeses del ALPI». La cirereta del pastís la va posar Marcelino Jiménez León, qui va fer les delícies dels presents amb una visita guiada pels racons més desconeguts del vell edifici de la Facultat de Filologia i Comunicació.

Claudia Elena MENÉNDEZ FERNÁNDEZ
Universitat d'Uviéu
Academia de la Llingua Asturiana